

ספר

# מסילת ישרים

על דרך הסוד

שנמסר מפי מורינו רה"י הרה"ג ר' אברהם יעקב פריצקי שליט"א



שיעור רביעי

שם י"ב

יוצא לאור

לעילוי נשמת האשה הדגולה

מרת אליז בת מזל ע"ה

קונטרס זה יוצא לאור על ידי מכון "דעה את ה'" להוצאת ספרים ומאמרים על דרך "חכמת האמת", שעל ידי "ישיבת השער לה" ללימוד הנגלה והנסתר.

וְתִרְאֶה אִם תִּתְּבוֹנֶנּוּ בַּה' בְּרַב הָעוֹלָם, כִּי רַב אֲנִשֵּׁי  
הַשָּׂכֵל הַמְּהִיר וְהַפְּקָחִים הַחֲרִיפִים יִשְׁמֹו רַב הַתְּבוֹנָנִים  
וְהַסִּתְּכֻלֹּתֵם בְּדָקוֹת הַחֲכָמוֹת וְעַמֵּק הָעֵינִינִים, אִישׁ אִישׁ  
כָּפִי נְטִית שְׁכָלוֹ וְחֲשָׁקוֹ הַטְּבָעִי. כִּי יֵשׁ שְׁיִטְרָחוּ מְאֹד  
בְּמַחְקֵר הַבְּרִיאָה וְהַטְּבָעִי, וְאַחֲרֵים יִתְּנוּ כָּל עֵינֵם לְתִכּוּנָהּ  
וְלִהְנַדְסָהּ, וְאַחֲרֵים לְמִלְאָכוֹת, וְאַחֲרֵים יִכְנָסוּ יוֹתֵר אֶל  
הַקִּדְשׁ, דְּהֵינּוּ לַמּוֹד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, מֵהֶם בְּפִלְפּוּלֵי  
הַהֲלָכוֹת, מֵהֶם בְּמִדְרָשִׁים, מֵהֶם בְּפִסְקֵי הַדִּינִים. אַךְ מְעַטִּים  
יְהִיוּ מִן הַמִּין הַזֶּה, אֲשֶׁר יִקְבְּעוּ עֵינָם וְלַמּוֹד עַל עֵינֵי  
שְׁלֵמוֹת הָעֲבוֹדָה, עַל הָאֱהָבָה, עַל הִירְאָה, עַל הַדְּבָקוֹת  
וְעַל כָּל שְׂאֵר חֻלְמֵי הַחֲסִידוֹת:

...

הֵיטֵבן שְׁיִיגַע וַיַּעֲמַל שְׁכָלְנוּ בְּחֻקֵּי רֹת אֲשֶׁר לֹא נִתְחַיְבֵנוּ  
בָּם, בְּפִלְפּוּלִים אֲשֶׁר לֹא יֵצֵא לָנוּ שׁוֹם פְּרִי מֵהֶם, וְדִינִים  
אֲשֶׁר אֵינָם שְׁיָכִים לָנוּ, וּמָה שְׁחִיבִים אָנוּ לְבוֹרְאָנוּ חוּבָה  
רַבָּה, נַעֲזְבֵהוּ לְהַרְגֵל וְנִנְיַחְהוּ לְמִצּוֹת אֲנָשִׁים מְלַמְּדָהּ?

שלשת הקבוצות

כפי שהתבאר, מבנה העולם בעשרה מאמרות המורכבות משלש פעמים שלש ועוד אחת, הוא בסיס תהליכי קידום העולם. הבסיס הראשוני מושתת על הספירות נצח הוד ויסוד והם המפעילים את אלפיים התהו, הבסיס השני מושתת על הספירות חסד גבורה ותפארת המפעילים את אלפיים התורה, ומעליהם הספירות חכמה בינה ודעת המפעילים את אלפיים המשיח.

עוד התברר, שמעשי "אנשי השכל המהיר והפקחים החריפים" הנחלקים בדברי רבינו לשלש קבוצות שכל אחת בת שלשה פרטים, "יושבים" על שלשת הקומות של העולם, כפי סדר זה:

קבוצה א' – העוסקים בענייני העולם – שיטרוחו מאד א. במחקר הבריאה והטבע, ב. ואחרים יתנו כל עינם לתכונה ולהנדסה, ג. ואחרים למלאכות, עוסקים על תשתית ה"תהו".

קבוצה ב' – ואחרים יבנסו יותר אל הקדש, דהינו למוד התורה הקדושה – א. מהם בפלפולי ההלכות, ב. מהם במדרשים, ג. מהם בפסקי הדינים, עוסקים על תשתית ה"תורה".

קבוצה ג' – המעטים יהיו מן המין הזה, אשר יקבעו עיין ולמוד על ענייני שלמות העבודה, א. על האהבה, ב. על היראה, ג. על הדבקות ועל כל שאר חלקי החסידות, עוסקים על תשתית ה"משיח".



שם הוי"ה

באמת, בידיעה זו – שמבנה הנהגות בני האדם הוא כפי כלל מבנה הבריאה, יש מקום גדול ל"עיין ולמוד" ולמבחן כל אדם את עצמו, מהי רמת כלל עבודתו את בוראו. מהי "שלמות העבודה", מהי רמת האהבה שלו את בוראו, מהי רמת היראה שלו מבוראו, והאם וכמה דבקות יש לו בבוראו.

לבירור הדבר, יש להקדים ולברר מושג, והוא "שם י"ב".

הנה, באופן בסיסי, כלל הנהגת הקב"ה את העולם היא בתבנית שם הוי"ה.

סדר הנהגה זו היא באופן "מובנה", והוא שהאות י' שבסיס צורתה היא כנקודה, מורה על בסיס נקודת תכנית הבריאה. האות ה' שבסיס צורתה היא ככלי קיבול, מורה על פיתוח והרחבת נקודת תכנית הבריאה. האות ו' שצורתה מוארכת מורה על המשכת תכנית הבריאה בפועל, עד אל האות ה' המורה על כלי הקיבול של כלל התכנית שהיתה באותיות י' ה', ועל הביצוע שהיה באות ו'.

סדר הנהגה זו, הבנוי לפי סדר האותיות הוי"ה – כפי סדר הנהגת הקב"ה בסדר הספירות, הוא כך:

האותיות י' ה' מורות על הספירות חכמה ובינה שבראש, והן המנהיגות את תכניות הבריאה. כהמשך לכך, האות ו' מורה על הספירות חסד גבורה תפארת נצח הוד ויסוד על ידם נמשכת הנהגת הבריאה בפועל, ומגיעה אל האות ה' שהיא ספירת המלכות שעניינה הוא כלי הקיבול של כל ההמשכה.

אם כן, באופן כללי, כלל מבנה שם הוי"ה מורה על כללות ההנהגה, כפי מבנה עשרת המאמרות שבהם נברא העולם.

על בסיס "מבנה" זה, תפקידנו – כמקבלי הארת ושפע השי"ת, הוא להיות כפי האות ה' השניה משם הוי"ה, ומשמעות הדבר היא שעלינו להיות "כלי קיבול" ראוי לכלל הנהגתו שהיא בסדר האותיות יה"ו – המגיעה אלינו לאות ה' התחתונה.



שם י"ב

מכאן לביאור עניין שם י"ב:

הנה, שם זה מורכב משלש פעמים שם הוי"ה – הוי"ה הוי"ה הוי"ה, באופן שמכיוון ששם הוי"ה מכיל ארבע אותיות, הרי שבשלש פעמים שם הוי"ה יש י"ב אותיות, והוא הוא "שם י"ב".

משמעות שם זה היא כך:

כפי הנזכר, כלל הנהגת שם הוי"ה היא בסדר תכנית – י' ה' – חכמה ובינה, המשכה – ו' – חסד גבורה תפארת נצח הוד ויסוד, ותפקידו הוא להיות ה"כלי קיבול" כפי האות ה' התחתונה.

מעבר להנהגה זו כפי שם הוי"ה, בא שם י"ב ומורה על כך שעל אף שהמבט הכללי הוא כפי הנזכר ששם הוי"ה כולל את כל עשרת הספירות, מכל מקום אמת הדבר היא שישנה הנהגת שם הוי"ה פרטית לכל אחת מ"שלושת הקומות", כפי סדר זה:

שם הוי"ה המנהיג את הנהגת הקומה העליונה שהיא חכמה בינה ודעת, שם הוי"ה המנהיג את הנהגת הקומה האמצעית שהיא חסד גבורה ותפארת, ושם הוי"ה המנהיג את הנהגת הקומה התחתונה שהיא נצח הוד יסוד.

סדר הדבר הוא, שבמבנה העליון האות י' מנהיגה את ספירת החכמה הנמצאת בחלק הימני של המוח, האות ה' את ספירת הבינה הנמצאת בחלק השמאלי של המוח, האות ו' את ספירת הדעת המחברת ביניהם, וכאן באה נקודת החידוש העיקרית, והיא שיש בחינה של אות ה' אחרונה – כבר כאן למעלה לאחר האותיות י' ה' ו' של מעלה, ומקומה הוא במקום הקשר של התפילין.

כהמשך לכך, במבנה האמצעי. האות י' מנהיגה את ספירת החסד הנמצאת ביד ימין, האות ה' את ספירת הגבורה הנמצאת ביד שמאל, האות ו' את ספירת התפארת הנמצאת בבטן, וכאן באה נקודת החידוש העיקרית, והיא שיש בחינה של אות ה' אחרונה – גם במבנה זה, והיא בטיבור.

כהמשך לכך, במבנה התחתון. האות י' מנהיגה את ספירת הנצח שמקומה ברגל הימנית, האות ה' את ספירת ההוד שמקומה ברגל השמאלית, האות ו' את ספירת היסוד, וכאן היא האות ה' האחרונה.

והנה, מכיוון שכפי הנזכר כלל משמעות האות ה' התחתונה היא שאמורים אנו לבנות את עצמנו להיות "כלי קיבול", הרי מכיוון שיש שלש הוי"ת – בשלש קומות – שלכל אחת מהן יש אות ה' אחרונה, לכן משמעות הדבר היא שיש שלש דרגות להעמדתנו את עצמנו ככלי קיבול.

האפשרות הראשונה היא, להעמיד את עצמנו כ"כלי קיבול" של החלק התחתון – שהם הנצח הוד יסוד – אלפיים תהו. האפשרות השניה היא, להעמיד את עצמנו כ"כלי קיבול" של החלק האמצעי – שהם החסד גבורה תפארת – אלפיים תורה, והאפשרות השלישית היא להעמיד את עצמנו כ"כלי קיבול" של החלק העליון – חכמה בינה ודעת – אלפיים משיח.

אם כן, ישנם שלש דרגות בכלל ה"עבודה" שלנו – באהבתנו יראתנו ודבקותינו בקשר עמו יתברך. הדרגה הראשונה היא על בסיס התהו, ובכך אוהבים יראים ונדבקים אנו בו ברובד של הקומה הראשונה. על דרך זו, הדרגה השניה היא על בסיס התורה, והשלישית היא על בסיס המשיח.



### ואהבת

ובכן, הנני מוכן ומזומן לקיים את מצוות "ואהבת את ה' א'":

הבה אשאל את עצמי, מדוע אוהב אני אותו?

אפשרות ראשונה היא, משום שהוא נתן לי כל טוב. פרנסה, בית, משפחה וכיוצא בזה.

בכך מעמיד אני את עצמי להיות בבחינת האות ה' התחתונה שבמבנה ההוי"ה התחתון, שהרי אני "כלי קיבול" של המבנה הבסיסי שנברא בבריאת העולם.

גוי!!!

הרי כל אהבתך אותו מושתתת על בסיס בריאת העולם, והרי גויים גם אוהבים אותו על בסיס זה, ואף הבהמות גם יודעות זאת ככתוב "ידע שור קונהו"!

אם כן, ראוי לך לשדרג את אהבתך אותו, ולבסס אותה על כך שהוא אוהב אותך בהיותך בן ברית ככתוב "אהבתי אתכם אמר ה'", ועל כך שהוא הוציאך ממצרים ובחר בך כשעמדת למרגלות הר סיני להיות בן העם הנבחר.

בכך מעמיד אתה את עצמך להיות בבחינת האות ה' התחתונה שבמבנה ההוי"ה האמצעי.

ואולם, אם עיני שכל לך ואם אכן אתה אוהבו, הרי ראוי הדבר שיהיה ידוע לך מה הם רצונותיו של אוהבך – בוראך בכלל בריאתו, ובכך תאהב אותו משום שתהיה לכם תכנית משותפת. תכנית זו שישנה בראשו, היא שיגלה כבודו בעולם כפי "שלמות העבודה" שהיא לא רק שהוא ברא את העולם ונתן את התורה כפי הקומה הראשונה והשניה, אלא רצונו הוא שעל ידי ההליכה בדרך התורה ימלא כבודו את כל הארץ כפי רצונו שבקומה השלישית.

בכך מעמיד אתה את עצמך להיות בבחינת האות ה' התחתונה שבמבנה ההוי"ה העליון.



### הדרגות

וביתר בירור:

ה"שלמות העבודה" ו"העבודה התמימה" את הבורא יתברך, היא כפי כל שלשת השלבים – מלמטה עד למעלה. על כן, ראשית הדבר יש לדעת את ה"מושג" – זוהי העבודה המושלמת!

על בסיס זה, כל עוד כל עבודתך היא כפי הרובד התחתון, הרי אתה בשליש עבודה, כפי האמצעי – שתי שלישי עבודה, כפי הרובד העליון – עבודה מושלמת.



### העלאת רצון

ביתר משמעות:

קיימא לן, שקבע הקב"ה שסדר השפעתו שהיא כפי סדר שם הוי"ה, תהיה דווקא באופן שהאות ה' התחתונה – הרומזת לברואים מקבלי השפע תעלה רצון אל האותיות י' ה' ו' שלמעלה ממנה, והוא הדבר שיביא לכך שהקב"ה ישפיע אליה בסדר י' ה' ו'.

כך היה בבריאת העולם, שכל עוד לא היה מי שיכיר בטובתן של גשמים הרי הקב"ה לא המטיר על הארץ, שהרי כלל הוא שכל עוד לא מעלים רצון מלמטה לא ירד שפע מלמעלה.

אם כן, מכיוון שכפי שהתבאר כלל מבנה הנהגת הקב"ה הוא כפי שם י"ב שעניינו הוא שישנם שלשה שלבים – תחתון אמצעי ועליון כשבכל אחד מהם יש מבנה של שם הוי"ה, הרי אם מעלה אתה רצון מהאות ה' התחתונה של הרובד התחתון בכדי לקבל את דברי העולם המושתתים על האלפיים תהו – הרי כל שתקבל הוא שפע השייך לקומה זו, שהרי לא העלית כלל רצון מכח האות ה' התחתונה שבקומה האמצעית שעניינה הוא הפעלת מערכת התורה.

כך גם אם העלית רצון להיות תלמיד חכם לפלפולי ההלכות למדך שים ולפסקי הדינים, ולא העלית רצון כפי האות ה' של הקומה העליונה, הרי מכיוון שלא העלית רצון לשם אין כל אפשרות שרצונו יתברך יתן



לך שפע ממקום זה, וכך גם אין כל אפשרות שרצונו יתברך יתן לכלל ישראל את רצונו שבראשו – והוא שיגלה כבודו בעולם!

נמצא עולה, שבכך התברר "עיון ולימוד" על ענייני שלמות העבודה!  
על האהבה על היראה ועל הדבקות! זוהי הסוגיא!



### מצוה לאהבו

באמת, כפי הנראה, דברי הרמב"ם בהלכות יסודי התורה פרק ב' הלכה א' ב' סותרים לכל הנכתב כאן, זה לשונו:

האל הנכבד והנורא הזה מצוה לאהבו וליראה אותו שנאמר "ואהבת את ה' אלהיך", ונאמר "את ה' אלהיך תירא". והיאך היא הדרך לאהבתו ויראתו, בשעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך ולא קץ מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאוה תאוה גדולה לידע השם הגדול כמו שאמר דוד "צמאה נפשי לאלהים לאל חי", וכשמחשב בדברים האלו עצמן מיד הוא נרתע לאחוריו ויפחד ויודע שהוא בריה קטנה שפלה אפלה עומדת בדעת קלה מעוטה לפני תמים דעות כמו שאמר דוד "כי אראה שמיד מעשה אצבעותיך מה אנוש כי תזכרנו".

אם כן, כפי הנראה מבואר בדברי הרמב"ם שהאהבה אמורה להיות מושתתת על "מעשיו וברואיו הנפלאים הגדולים ויראה מהן חכמתו שאין לה ערך ולא קץ", ולא כפי הנכתב שהאהבה ראויה להיות על בסיס אהבת הקב"ה את עמו ישראל והוצאתם מעבדות לחירות ועל אהבתו אותנו ואנחנו אותו לעניין גילוי כבודו בעולם.

ואולם, אמת הדבר היא, שהדברים ברורים שכוונת הרמב"ם היא שבסיס האהבה חייב להיות כפי הקומה הראשונה שהיא בסיס העולם, וממנה יתעלה האדם אל השניה שהיא התורה, ואל השלישית שהיא המשיחית. על כך הוא כותב, שבכדי לאהוב צריך פשוט להיות מציאותי ולפתוח את העיניים ואת המח ואת הלב, לראות את יפי וחכמת הבריאה. על דרך זו, כך גם כשהאדם יתעלה לאהבות העליונות יותר,

הרי אין אפשרות לקיימם מ"דין אהבה" גרידא – משום שכך כתוב ברמב"ם, אלא שבכדי לאהוב צריך פשוט להיות מציאותי ולפתוח את העיניים ואת המח ואת הלב לראות את יפי וחכמת התורה ואת קרבתנו לבוראנו על ידה, וכך גם ברובד של גילוי כבודו.

דבר זה – שאין כוונת הרמב"ם שהאהבה תהיה רק על בסיס יפי הבריאה אלא גם למעלה ממנה – אהבתו את עמו ישראל מוכח מדבריו, שהרי הוא הביא את הפסוק "כִּי אֶרְאֶה שְׁמִיךְ מַעֲשֵׂה אֲצַבְעֶתְךָ יָרַח וְכוֹכָבִים אֲשֶׁר פִּנְנָתָהּ", והרי המשך הכתוב שם מדבר על בחירת ישראל במתן תורה והוא אף ממשיך והולך על בחירת האדם להביא לייעוד הבריאה בסעודות שיהיו לעתיד לבא בהם יתגלה כבוד ה':

זה לשון הפסוקים:

מָה אֲנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ וּבֶן אָדָם כִּי תִפְקְדֵנוּ, וְתִחַסְרֵהוּ מַעַט מֵאֱלֹהִים וְכָבוֹד וְהָדָר תַּעֲטִירֵהוּ, תִּמְשִׁלֵּהוּ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ כֹּל שְׁתֵּה תַחַת רַגְלָיו, צִנָּה וְאֵלֶפִים בָּלֵם וְגַם בְּהֵמוֹת שָׂדֵי, צְפוּר שְׁמִים וְדָגֵי הַיָּם עֵבֶר אֲרָחוֹת יָמִים, ה' אֲדַנִּינוּ מָה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל הָאָרֶץ.

הרי מפורש ברמב"ם שחיוב האהבה הוא גם על בסיסים אלו!



### מורשה

כתיב "תורה צוה לנו משה מורה קהלת יעקב", ופירשו חז"ל אל תקרי "מורשה" אלא "מאורסה".

בפשיטות כוונת הדברים היא, שבא הדבר לומר שלא תחשוב שהתורה היא רק ירושה, אלא יש לנו איתה קשר אהבה וחתנות כחתן לארוסתנו.

ואולם, מבואר בדברי רבותינו שאמת הדבר היא יותר מכך, והיא שבמתן תורה לא נתנה לנו התורה אלא בקשר אירוסין, ועם המשך הזמן בגילוי כבודו יתברך, היא אמורה להיות נשואה עמנו.

והנה, אחד ההבדלים בין ארוסה לנשואה הוא, שהארוסה מתגלית אל החתן בלבושים ואילו הנשואה מתגלה אליו יותר. על דרך זו – כך היא התורה, שכפי נתינתה בהר סיני אין היא נגלית אלא בלבושיה וברובדה החיצוני, ואילו בעתיד כשהיא תהיה נשואה הרי היא תתגלה אלינו ב"סוד טעמיה ומסתר צפונותיה".

כך כתב רש"י על הפסוק "ישקני מנשיקות פיהו" האמור בתחילת "שיר השירים":

זה השיר אומרת בפיה בגלותה ובאלמנותה, מי יתן וישקני המלך שלמה מנשיקות פיהו כמו מאז, לפי שיש מקומות שנושקין על גב היד ועל הכתף, אך אני מתאוה ושוקקת להיותו נוהג עמי כמנהג הראשון כחתן אל כלה פה אל פה... ונאמר דוגמא שלו על שם שנתן להם תורתו ודבר עמהם פנים אל פנים ואותם דודים עודם ערבים עליהם מכל שעשוע, ומובטחים מאתו להופיע עוד עליהם לבאר להם סוד טעמיה ומסתר צפונותיה ומחלים פניו לקיים דברו, וזהו "ישקני מנשיקות פיהו".

אם כן, אם עיני שכל לנו, ראוי הוא שנשתית את אהבתנו אליו בכיוון זה, שנזכה ל"ישקני מנשיקות פיהו" כפי הדרגה העליונה שתהיה בעתיד.



שיעורי הישיבה מתקיימים בבית הכנסת הגר"א רח' הפסגה 51 בית וגן למטה, ונשמעים בטל' הישיבה 02-5606201, ב"קול הלשון" בקו ישיר לשיעורי הרב 0732951392, ואף ניתנים לצפייה באתר קול הלשון.

בזמני השיעור, ניתן להשתתף בשיעורים אלו גם באופן חי בתוך השיעור, ב"זום", דרך קו הישיבה, ודרך הקו של קול הלשון.



שיעורי הישיבה:

ימים א' - ו' לאחר תפילת ותיקין - תקט"ז תפילות לרמח"ל

ימים א' - ה' בין השעות 21.30 - 22.30 - ספרא דצניעותא בעיון

יום חמישי בשעה 3.00 - פרשת השבוע

יום שישי בשעה 10.00 - שערי אורה

שבת קדש בשעה 16.00 - מסילת ישרים

מוצש"ק בשעה 22.00 - זוהר - היכלות בראשית



לפנייה בכל ענייני הישיבה, לתרומות ולהנצחות, להצטרפות לרשימת התפוצה, להשגת ספרי מורינו ראש הישיבה "יסוד הבריאה" שני חלקים, "יסוד המועדים", "צוציתא", "בינת הדעת", "אדיר במלוכה" שני חלקים ועוד חוברות שיצאו לאור, ניתן לפנות לטל' הישיבה 02-5606201, או למייל

[yeshiva@hashaar.com](mailto:yeshiva@hashaar.com)

תרומות ניתן להעביר גם ב"נדרים פלוס", על שם "ישיבת השער להשם".

לשאלות בלימוד ישירות לראש הישיבה ניתן לפנות לטל' 0527126035 בין השעות 19.30-20.30